

LES PERSONES, AL CENTRE

Principals propostes polítiques de CDB

“Quan es respecta la dignitat de l’home i els seus drets són reconeguts i tutelats, floreix també la creativitat i l’enginy, i la personalitat humana pot desplegar les seves iniciatives en favor del bé comú.”
(Fratelli Tutti , n. 20)

La complexitat de la crisi social i econòmica derivada de la COVID-19 ha agreujat la situació de les persones que es trobaven en situacions més vulnerables i n’ha abocat d’altres a situacions de vulnerabilitat per primera vegada, posant a prova la capacitat de l’administració en donar resposta. Per aquest motiu i enfront la difícil situació que com a societat ens tocarà viure en els propers anys, presentem una selecció de les propostes polítiques que des de Càritas Diocesana de Barcelona considerem bàsiques, tenint en compte les seqüeles profundes que està deixant la crisi de la COVID-19.

7 drets i 23 mesures per transformar les condicions de vida

1. En defensa de la dignitat humana
2. Per un treball decent
3. Treballant pel dret a l’habitatge
4. Apostem per l’acció comunitària i el suport a la salut mental
5. La infància i la família al centre de les polítiques públiques
6. Per un envelliment digne
7. Impulsar i reconèixer la importància del Tercer Sector Social

Amb aquesta mirada de drets, les propostes polítiques de Càritas per abordar l’actual situació d’emergència actual es dirigeixen a les diferents administracions (estatal, autonòmica i municipal) sempre considerant que és imprescindible una bona coordinació entre els tres nivells

administratius, ja que sovint, unes mesures depenen d'altres implementades a un nivell administratiu diferent.

TREBALLEM PER...

1. En defensa de la dignitat humana

S'han de prioritzar esforços en la consecució del dret humà a la vida digna. L'estratègia ha de passar per diferents eixos, i inclouen acords polítics i implementació de polítiques públiques.

1.1 Garantir l'empadronament de totes les persones que viuen als municipis de la Diòcesi de Barcelona, independentment que puguin acreditar títol de propietat o contracte de lloguer.

Càritas entén que s'ha de garantir el dret de tots els residents d'un determinat municipi a empadronar-se en el mateix donant compliment d'allò establert normativament. Les administracions municipals haurien d'aplicar sense excepció i sense traves la figura d'empadronament sense domicili fix per atendre les situacions de persones que viuen de relloguer sense contracte. Com es va fer palès a l'informe "La llar és la clau", la precarietat en la tinença de l'habitatge de les persones que viuen de relloguer és tan elevada que poden acabar passant per 4 o 5 habitacions en un any. Per tant, no poden iniciar un procediment d'empadronament cada cop que canvien.

En relació amb les persones en situació administrativa irregular, la negació de l'accés a l'empadronament té un impacte encara superior amb un doble efecte negatiu. D'una banda, l'empadronament és la manera més efectiva de demostrar la residència a Catalunya en els processos d'arrelament social que poden permetre la regularització. D'altra, Càritas ha detectat que molts ajuntaments no permeten accedir a serveis bàsics d'atenció social sense demostrar l'empadronament al municipi, amb la qual cosa s'estaria negant el dret reconegut per la Llei 4/2000, a l'article 14.

1.2 Una Renda Garantida de Ciutadania harmonitzada amb l'Ingrés Mínim Vital

La RGC és la principal política de garantia de rendes en l'àmbit autonòmic. La creació de l'Ingrés Mínim Vital (IMV) per part de l'Estat, una prestació de la seguretat social focalitzada a les persones en situació de pobresa severa i que és compatible amb la RGC, obliga la societat catalana a replantejar-se la RGC, tant pel que fa a l'harmonització amb l'IMV, com per reconduir els defectes que en aquests tres anys de RGC s'han evidenciat:

- ✓ **Cal assegurar de forma urgent la correcta harmonització i coordinació amb el govern espanyol per garantir la compatibilitat entre l'Ingrés Mínim Vital i la Renda Garantida de Ciutadania** per tal d'evitar que les famílies i les persones més vulnerables es vegin perjudicades.
- ✓ **Ampliar la compatibilitat de la Renda Garantida de Ciutadania amb totes les rendes del treball amb sous baixos, inferiors a la Renda Garantida de Ciutadania.**
- ✓ **Compatibilitzar la Renda Garantida de Ciutadania amb els ajuts al lloguer de la Generalitat i la creació d'un possible complement per habitatge.** Fer compatibles els imports dels ajuts del lloguer de la Generalitat amb la Renda Garantida de Ciutadania. Que l'import dels ajuts del lloguer de la Generalitat que percebin les famílies que tenen aprovada la RGC no es descompti de l'import que reben de la RGC si no que es sumin ambdues prestacions.

2. Per un treball decent

L'escenari actual de crisi, que ha impactat de manera gairebé global en l'economia i que posa de manifest la debilitat del nostre sistema socioeconòmic, fa demanar a Càritas que les administracions siguin valentes en impulsar canvis estructurals i en promoure la creació de llocs de treball en sectors respectuosos amb el medi ambient, sectors innovadors, sector de les cures a les persones i sector sanitari.

2.1 Polítiques actives d'ocupació focalitzades en els col·lectius més vulnerables, com les persones en situació d'atur de llarga durada.

• Càritas demana que les polítiques actives d'ocupació tinguin una mirada enfocada en les persones en situació d'exclusió social, facilitant el seu trànsit dins el mercat laboral, acompanyant-les a elles i a les empreses que les poden contractar i flexibilitzant les condicions d'execució de les mateixes per poder adaptar-se a la situació de les persones.

2.2 Projectes conjunts amb les entitats socials per reduir la bretxa digital

• La col·laboració entre les administracions públiques i les entitats en la inserció laboral es tradueix en programes que donen bons resultats en la inserció de persones en situació de vulnerabilitat. Càritas demana que s'aprofundeixi en aquesta relació i es fomentin projectes per reduir la bretxa digital de les persones en situació de major vulnerabilitat.

Impulsar un nou model de polítiques actives d'ocupació que aposti per un major treball en xarxa entre les entitats socials, el SOC, i els Serveis Socials.

2.3 Polítiques públiques d'inserció laboral que previnguin la irregularitat sobrevinguda i facilitin la regularització de les persones en situació administrativa irregular.

Cal que les administracions públiques catalanes engeguin programes d'inserció laboral que facilitin els processos de regularització a persones que porten més de 3 anys de residència demostrable a l'Estat **o que estan en perill de perdre l'autorització de residència i/o treball, com la subvenció "Acol" de la Generalitat.**

També demanem **mantenir la convocatòria anual de la subvenció de cures donant més temps per presentar la sol·licitud i valorant ampliar-la també al servei domèstic.**

2.4. Instar al govern estatal a **concedir l'autorització de treball als joves migrants ex tutelats sense referent** que arriben a la majoria d'edat i facilitar l'accés al mercat laboral de les persones migrades amb plenes garanties.

Els menors migrats que arriben a l'Estat espanyol, sense referents, i són tutelats per les comunitats autònomes, obtenen una autorització de residència, que no autoritza a treballar. Un cop arriben als divuit anys, i deixen d'estar tutelats, no poden accedir al mercat normalitzat de treball per manca d'autorització, dificultant el seu procés i abocant-los en molts casos a una situació d'extrema vulnerabilitat.

Per aquest motiu, **proposem instar al govern estatal a fer una reforma legislativa de la normativa d'estrangeria, en el sentit d'equiparar el tipus d'autoritzacions que obtenen els menors sense referents amb l'autorització que obtenen els menors amb referents com a conseqüència de procediments de reagrupament familiar**, i que implica la obtenció d'una autorització de treball a partir dels setze anys, previ consentiment dels seus representants legals.

3. Treballant pel dret a l'habitatge

El dret a l'habitatge és un dret reconegut però freqüentment vulnerat. Les persones en situació d'exclusió social no han pogut beneficiar-se de les mesures aprovades durant la crisi de la COVID, ja que han estat pensades com a suport a persones que han entrat en precarietat arran de l'aturada de l'economia per culpa de la pandèmia. En canvi, les persones que ja estaven en situació d'exclusió patien unes condicions d'accés molt més complicat. Des de Càritas defensem el dret de tothom a una llar, que és molt més que quatre parets, és un lloc segur i adequat on poder desenvolupar el projecte vital i familiar i on poder créixer com a persones.

Per això proposem:

3.1 Ratificar la Carta Social Europea Revisada: aquesta exigeix garantir el dret a l'habitatge afavorint l'accés a un nivell suficient, prevenint i pal·liant la situació de carència de llar i eliminant progressivament aquestes situacions, tot fent assequible el preu dels habitatges per a aquelles persones que no tinguin recursos suficients.

3.2 Facilitar l'accés al lloguer de mercat a la població en situació d'exclusió social. Dotar de pressupost adequat el programa d'ajuts al lloguer de la Generalitat de Catalunya, per poder donar resposta a la demanda actual.

Potenciar els ajuts al pagament del lloguer ampliant-ne el límit marcat pel Pla Estatal i aixecant les limitacions que s'han posat durant les convocatòries dels dos últims anys, adaptant-les a la capacitat de justificació que tenen les persones en situació d'exclusió.

3.3 Ampliació del parc d'habitatge públic, especialment del parc públic de lloguer social arribant a la mitjana de la resta de països europeus, facilitant l'accés a la població en situació d'exclusió social.

3.4 Aprovar de forma urgent, l'estratègia integral per a l'abordatge del sensellarisme a Catalunya, fent efectiu l'acord de Govern del 2016 pel qual s'aprova la seva elaboració i **dotant-la del pressupost necessari pel seu desplegament,** molt per sobre dels 2 milions previstos a la Llei de Pressupostos de 2020.

És que les persones sense sostre són la baula més feble i visible de la vulneració del dret a l'habitatge. Viure i pernoctar a la intempèrie, sumat a una dificultat manifesta per accedir a un habitatge assequible, situa moltes persones al límit, fins al punt de lamentar que 70 persones que vivien o havien viscut als carrers de Barcelona perdessin la vida durant l'any 2020. Es considera que prop d'un milió de persones a la diòcesi de Barcelona pateixen exclusió residencial en totes les seves formes.

Desplegar l'estratègia integral per a l'abordatge del sensellarisme permetrà que els municipis catalans puguin establir unes polítiques que vagin més enllà en els operatius que s'estan obrint actualment. Aquesta estratègia es fonamenta en el dret a l'habitatge tant en l'accés com el manteniment i prevenció de la pèrdua de l'habitatge.

3.5 Garantir el dret a l'energia

Davant del fet que cada vegada més famílies visquin en habitatges inadequats proposem que es reconegui el dret a l'energia, atès que un

habitatge no pot ser digne i adequat sense un accés garantit als subministraments bàsics. No es pot garantir el dret a l'habitatge sense garantir el dret a l'energia.

Les mesures de confinament i la restricció a la mobilitat han suposat l'estança ininterrompuda en el domicili de tota la població. L'increment del consum domèstic, unit a l'aparició de noves famílies en situació de vulnerabilitat sobrevinguda (que se sumaran a les famílies vulnerables prèvies a la crisi de la COVID, moltes d'elles amb deutes per impagament dels subministraments), fan que Càritas entengui que hagi de ser una prioritat el fet de trobar solucions pels deutes generats pel consum dels subministraments bàsics.

Cal avançar en la negociació per la signatura de convenis amb les empreses subministradores amb la finalitat d'evitar talls de subministrament bàsics a aquelles persones i famílies que no puguin assumir-ho.

4. Apostem per l'acció comunitària i el suport a la salut mental

4.1 L'acció comunitària com a centre del desplegament de polítiques socials

- Càritas fa anys que constata la solitud de les persones, l'aïllament social i la manca de projectes col·lectius. Moltes persones han hagut de passar el confinament per la COVID soles, sense possibilitat de demanar ajuda a cap altra persona, veïna o amiga. Aquesta situació encara s'agreuja més quan parlem de persones grans, incloses aquelles en situació d'exclusió social que viuen a residències.

- És per això que Càritas demana que des dels Serveis Socials es potenciïn projectes de suport comunitari, tot fent de l'acció comunitària el punt bàsic de desenvolupament de les polítiques públiques. Cal reforçar les xarxes comunitàries reforçant-les en aquells territoris més vulnerables.

4.2 Suport a la salut mental

• Les situacions de pobresa i exclusió social tenen un impacte directe en la salut mental de les persones que la pateixen. La pandèmia de la COVID ha comportat un estrès i una pressió psicoemocional afegida a aquestes persones. Càritas demana que **la visió de la salut mental sigui transversal de les polítiques públiques durant els anys vinents**. Cal una reconstrucció emocional de la societat, i per això es necessiten projectes de suport a la salut mental, amb una especial èmfasi en la població que pateix condicions d'exclusió social.

5. La infància i la família al centre de les polítiques públiques

Les famílies amb menors han patit de manera intensa les conseqüències socials de la COVID. És per això que Càritas demana un esforç en les polítiques relacionades amb la infància.

5.1 Incrementar la despesa en protecció social a la família i la infància.

Cal augmentar la inversió social en la infància i les famílies, **tenint en compte els infants i les famílies més vulnerables**, amb la mirada posada en trencar les dinàmiques de transmissió intergeneracional de la pobresa.

5.2 Dissenyar un pla de xoc per reduir la bretxa digital que permeti que totes les persones tinguin garantit l'accés a internet.

Durant la pandèmia, s'ha fet evident que l'accés a la xarxa ha estat una diferenciació entre infants en situació d'inclusió i d'exclusió social. Cal que la Generalitat desenvolupi una política pública que permeti accessos a internet per a les famílies en situació d'exclusió social. En situacions de confinament, o de presencialitat limitada, com les que estem vivint, només es podrà garantir el dret a l'educació si els infants i joves tenen una relació continuada i normalitzada amb les eines digitals, i per això cal garantir-ne l'accés. La pandèmia actual ha evidenciat que moltes persones i famílies tenen dificultat d'accés a internet, dificultant garantir entre d'altres, el dret a l'educació així com dificultant l'accés a sol·licitar determinats ajuts i prestacions.

6. Per un envelliment digne

6.1. Incrementar la cobertura i la intensitat de l'atenció domiciliària.

Actualment a Catalunya només es cobreix a 1,9% dels majors de 65 anys amb dependència i amb una intensitat mitjana d'hores prescrita per sota del màxim establert en el RD Llei 20/2012 de 13 de juliol. Cal incrementar la cobertura i la intensitat de l'atenció domiciliària com a mitjà per a que les persones grans que vulguin puguin romandre a casa seva.

6.2. Agilitzar el procediment de valoració de la dependència, incrementar la cartera de serveis socials i instar al govern estatal a que inclogui les necessitats de la dependència social.

Cal millorar el procés d'aplicació de la Llei 39/2006 de 14 de desembre, de promoció de l'Autonomia Personal i Atenció a les Persones en Situació de Dependència, i que l'administració compleixi amb el termini màxim de tres mesos en les valoracions i en l'elaboració dels Plans Individuals d'Atenció. Les persones grans no poden esperar, i encara menys en un context com l'actual.

També cal instar al govern estatal a incloure les necessitats de la dependència social en la valoració de la dependència, és a dir aquelles persones que es poden valdre físicament però que presenten manca d'habilitats socials.

6.3 Incrementar el nombre de places públiques i concertades del centres de dia i residències per a gent gran.

Cal revisar el protocol de treball i el model de residències per a persones grans, revisió que ja estava pendent i que a resultes de la COVID-19 s'ha evidenciat la seva urgència, i a la vegada incrementar el nombre de places públiques i concertades tant als centres de dia com a les residències per a la gent gran per tal de donar resposta a la llista d'espera actual.

6.4. Fomentar iniciatives d'habitatge alternatives per a les persones grans autònomes amb problemes d'accés a l'habitatge.

Fomentar iniciatives d'habitatge alternatives per a persones grans autònomes com els pisos compartits o els habitatges amb serveis, donant resposta a aquelles persones grans que presenten problemes d'accés a l'habitatge perquè viuen en habitacions de relloguer, o es troben en situació de sense llar.

6.5. Polítiques públiques dirigides a la protecció de les **persones grans en situació administrativa irregular**.

7. Impulsar i reconèixer el paper del Tercer Sector Social

7.1 Impulsar i aprovar la Llei del Tercer Sector Social per tal de garantir el reconeixement del Tercer Sector, la seva funció i promoure la seva estabilitat econòmica.

Es fa necessari un marc legal per la regulació del Tercer Sector Social a Catalunya. L'Estatut d'autonomia en el seu art. 45.7 determina que les entitats associatives del Tercer Sector Social han d'ésser consultades en la definició de les polítiques públiques que les afectin, cal aprovar de forma urgent, una llei que regeixi aquesta relació entre el Tercer Sector i l'administració, i que reforci el paper actiu del Tercer Sector Social en l'elaboració i el disseny de les polítiques públiques.

7.2 Revisar, actualitzar i ampliar la cartera de serveis socials per assegurar la seva sostenibilitat i una atenció de qualitat.

La llei 12/2007, d'11 d'octubre de Serveis Socials estableix que la cartera de serveis socials s'ha d'actualitzar cada 4 anys. La cartera actual no s'ha modificat des de l'any 2007, cal actualitzar-la i ampliar-la, incloent aquells serveis no inclosos i demandats, com les unitats de convivència.

7.3 Avançar cap a un sistema de gestió de dades unificat entre les entitats que proveeixen serveis i l'administració pública, avançant cap a l'expedient únic social.

Avançar cap a un sistema de dades unificat permetrà millorar la qualitat assistencial dels usuaris de serveis socials, treballant i establint formes de col·laboració més eficients i eficaces entre l'Administració i les entitats socials.

